

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izvenredne nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst do Din 2, do 100 vrst do Din 2,50, od 100 do 300 vrst do Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.— Popusti po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knažičeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strassmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENI GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Berlinske svečanosti

Včeraj je bila na čast knezu namestniku Pavlu velika vojaška parada, zvečer pa slavnostna predstava v državni operi — Danes je na programu ogled berlinskih znamenitosti

Berlin, 3. junija. r. Včeraj je bila v prestolnici velika vojaška parada na čast jugoslovenskemu knezu namestniku Pavlu. Nj. Vis. knez namestnik je ob 9.30 dopoldne v navzočnosti mnogostevnih predstavnikov države, stranke in vojske položil venec na spomenik v svetovni vojni padlim vojakom. Zatem je bila vojaška parada, ki je trajala dve uri. Nastopili so vsi rodovi vojske, mornarice in letalstva. Knez namestnik je z zanimanjem ogledoval nemške vojske, kancelar Hitler pa mu je sproti tolmačil ustroj in opremo posameznih formacij. Paradi je prisostvovala tudi velika množica ljudstva, zlasti mladine, ki je prirejala knezu namestniku,

kancelarju Hitlerju in nemški vojski burne ovacije.

Zvečer je bila v berlinski operi svečana predstava. Dali so Wagnerjeve »Mojsrške pevce«. Knez namestnik Pavle in knežinja Olga sta prišla v spremstvu kancelarja Hitlerja, ki je nosil uniformo napadalnih oddelkov. Predstavi so prisostvovali tudi vsi člani vlade ter diplomatski zbor. Po predstavi je bila v kancelarjevi palači slavnostna večerja.

Po slavnostni večerji v palači državne kancelarstva sta se Nj. Vis. knez Pavle in knežinja Olga v spremstvu kancelarja Hitlerja in zun. ministra Ribbentropa zopet odpeljali v palačo Bellevue. Pred kan-

celarjevo palačo je bila zbrana ogromna množica ljudi, ki je prirejala prisrčne ovacije.

Danes ob 10.30 se je knez namestnik odpeljal v poset k berlinskemu županu dr. Lippertu. Nato se je vpisal v zlato knjigo mesta Berlina. Po tej ceremoniji, ki so ji prisostvovali odlični predstavniki nemške vlade in člani jugoslovenske kolonije, je knez namestnik krenil v spremstvu ministra Meissnerja v Potsdam, kjer je opoldne položil venec na grob Friderika Velikega.

Današnji program bivanja kneza namestnika bo nato obsegal naslednje točke: opoldne ogled dvorca Sanssouci. Pred dvor-

cem v Potsdamu bo visoke goste počakal zunanji minister Ribbentrop, nakar si bo kneževska dvojica ogledala sobane in prostore, v katerih je delal in stanoval Friderik Veliki. Ob 13. priredi Ribbentrop kosilo v Novem dvoru, nakar se bodo visoki gosti z avtomobili odpeljali v Schwanenbergschloss, kjer ob 16. priredita gostoma na čast Göbbels in njegova soproga čajanko. Pred večerjo se knez in knežinja v spremstvu ministra Meissnerja vrne na grad Bellevue. Zvečer priredita Ribbentrop in njegova soproga knezu namestniku in knežinji Olgi večerjo v hotelu »Kaiserhoff«, ki ji bo prisostvoval tudi kancelar Hitler.

Politični obzornik

Umestna ugotovitve

Mariborska »Delavska politika« piše: »Naslov, poklic, stan, življenjska naloga, mladost ali starost niso merodajni, da človek ostane človek. S to svojstvenostjo ni bistveno v zvezi čut pravčnosti, socialnosti, niti ne oznanjevanje in izvrševanje ljubezni do bližnjega ali tako zvane krščanske čistote druge okoliščine, ki jih je več. Te so na primer: naravna pokvarjenost, naravni duhovni defekt, sadizem te ali one vrste ali pa tudi slaba okolica ali družba, ki v človeku podvija plemenite nagibe do barbarske surovosti. Tako si razlagamo dejanja, ki jih nekateri izvršujejo, in tisk, ki prihaja izpod peresa nekaterih ljudi, o katerih lahko rečemo, da so pozabili na človeške vrline in tako podivjali, da ne vrše svojih dolžnosti v plemenitem smislu, kakor velja večini zakon.« — Točna ugotovitev, ki ji nimamo ničesar prideti!

Kateri jugoslov. listi so poslali poročevalce v Berlin?

»Deutsches Nachrichtenbureau« poroča, da so z ozirom na poset kneza namestnika Pavla v Berlinu prispeli tjakaj iz Jugoslavije: Kosta Luković, šef centralnega Presbija, Gjorgije Perić, direktor agencije Avala, Vladislav Ribnikar, direktor »Politike«, J. Stojmirović-Jovanović, direktor glavnega glasila JRZ »Samoupravce«, Damjan Sokić, urednik »Pravde«, Mihajlo Svetovskij, urednik »Vremena«, vsi iz Beograda, duhovnik dr. Ahčin, glavni urednik »Slovenca« iz Ljubljane, in H. Macanović, urednik »Novosti« iz Zagreba.

Kdo je souznik Slovaške?

Slovaški minister v zadnji češko-slovaški vladi Sidor se je protivil odcepitvi Slovaške od Češke, smatrajoč to za največjo nesrečo za Slovače. Dr. Tiso, dr. Tuka in tovarishi so ga zato proglasili za narodnega izdajalca. Sidor se je moral umakniti iz javnega življenja. Danes pa vse, kar narodno misli na Slovaškem, priznava, da je bil Sidor na prvi poti in da bi bili danes Slovaki srečnejši, ako bi bili poslušali Sidorja. Ugled Sidorja na Slovaškem silno narašča in lahko se trdi, da je danes vsa narodna Slovaška v Sidorjevem taboru. Vlada dr. Tisa in dr. Tuke je v silnih skrbih sprčo nevarno naraščajoče Sidorjeve popularnosti. Zato je minister propagande znani Sanjo Mach v Bratislavi dal prirediti demonstracije proti Sidorju, sam pa je sklical svoje somišljenike na shod, na katerem je strastno napadal Sidorja. V svojem govoru je med drugim izjavil: »Ti si Slovaki, ki soglašate s Sidorjem, so sovražniki slovaške države. So naščuvani od Varšave ali Moskve, ali pa od Beneških pristajev. Ti, ki zahtevajo povratek Sidorja v javno življenje in na krmlivo vlade, so zločinci, ki hočejo maskirati svoje namene pod krinko borbe za svobodo in proti tako zvanemu tujemu jarmu.« Kakor poročajo iz Bratislave, je prišlo pri tej priliki do ljutih spopadov med Sidorovci in Machovci.

Postani in ostani član Vodnikov družbe!

Borzna poročila.

Curli, 3. junija. Beograd 10.—, Pariz 11.735, London 20. 7375, New York 442.8125, Bruselj 75.40, Milan 23.30, Amsterdam 236.80, Berlin 177.60, Praga 15.125, Varšava 83.75, Sofija 5.40, Bukarešta 3.25.

Halifax odpotuje osebno v Moskvo?

Rusija vztraja na razširjenju ja mstva na baltske države, ni pa nobene načelne razlike med stališčem Londona in Moskve

London, 3. junija. br. Vprašanje jamstva za baltske države je glavni problem pogajanj med Londonom in Moskvo, vendar pa so ta pogajanja že tako daleč napredovala, da se je angleška vlada po smuonji konferenci ministrov odločila poslati svojega člana v Moskvo. Tega gotovo ne bi storila, če ne bi bilo izgleda, da bo v najkrajšem času dosežen končni sporazum. Čim bo prispel pismeni odgovor ruske vlade na zadnje angleško-francoske predloge, ki je bil včeraj popoldne izročen v Moskvi, bosta London in Pariz sprejela potrebne sklepe. Delavska opozicija bo na prvi seji parlamenta postavila zahtevo, naj odpotuje zunanji minister v Moskvo, da se na ta način čimbolj pospešijo pogajanja. Ta predlog bo podprla tudi liberalna stranka, ima pa zagovornike tudi v vladnem taboru. V političnih krogih računajo s tem, da pakt z Rusijo ne bo sklenjen pred pomnim sestankom parlamenta, ki se sestane prihodnji ponedeljek. Tudi listi se zavzemajo za to, da odpotuje lord Halifax vsebnost v Moskvo. V merodajnih krogih pa izjavljajo, da ni nobenih težav, ki se ne bi mogle rešiti po redni diplomatski poti.

Zakaj hoče Rusija jamstva za Baltik

Pariz, 3. junija. Tukajšnji diplomatski krogi mnogo razpravljajo o glavnem ugovoru Molotova, češ da Anglija ne želi razširiti sistema garancij tudi na baltske države. Ruski diplomat v Londonu je izjavil novinarjem, da želi Rusija avtomatično pomoč za te države, četudi one same tega ne zahtevajo. Naglasil je, da obstaja nevarnost, da bi se moglo zgoditi, da bi bile baltske države prisiljene, da sprejmejo nemški protektorat. Anglija bo prav tako poskušala preprečiti vsak prehod nemških čet skozi Belgijo in Nizozemsko brez odzira na to, ali bosta ti dve državi zahtevali njeno pomoč ali ne. Enako stališče zavzema Rusija glede baltskih držav.

Izročitev ruskega odgovora

Moskva, 3. junija. Molotov je sprejel včeraj francoskega in angleškega poslanika. Obisk je trajal od 17. do 18. Izve se, da je Molotov obema poslanikoma dostavil odgovor sovjetske vlade na francosko-angleški predlog o trojemnem sporazumu. Uradna vsebina sporazuma še ni objavljena, toda zdi se, da sovjetska vlada vztraja pri tem, da Anglija in Francija dasta garancije trem državam na severozahodni

meji sovjetske Unije, to je Estoniki, Letonski in Finski. Ker Litva nima skupne meje s Sovjetsko Rusijo, Rusija ni postavila glede te države nobenih zahtev.

Posredovanje Turčije ni potrebno

Carigrad, 3. junija. e. V ankarških političnih krogih ne potrjujejo vesti, da bi obisk zunanjega ministra Saradzogla po sestanku z rumunskim zunanjim ministrom imel namen posredovati in olajšati pogajanja med Anglijo in Rusijo. Namen tega potovanja je le kategorična potrditev prijateljstva in zavezništva med Turčijo in Rusijo. Za posredovanje tudi ni nobenega povoda, ker se razgovori med Londonom in Moskvo normalno nadaljujejo.

Stališče Poljske

Varšava, 3. junija. br. Poljska vlada se nikakor ne protivi ruski zahtevi, da se mora francosko-angleško jamstvo razširiti tudi na baltske države, ker je Poljska enako kakor Rusija zainteresirana na ohranitvi neodvisnosti baltskih republik. V poljskih službenih krogih so z zadovoljstvom sprejeli izjave Molotova, da je nastopilo znatno izboljšanje v odnosih med Rusijo in Poljsko.

„Thetis“ izgubljena?

Vsi poskusi, da bi rešili posadko, so ostali brezuspešni — Podmornica je izginila na dnu morja

London, 3. junija. r. Ponoči so se razširile vesti, da se je po 18-urnem naporu končno posrečilo rešiti vso posadko potopljene podmornice »Thetis«. Zgodnje vesti so vedele celo poročati, da je rešena posadka že prispela v Liverpool. Najnovejša poročila angleške admiraltete, ki so prispela v jutranjih in dopoldanskih urah, pa te vesti demantirajo in ugotavljajo, da je izgubljena vsaka nada, da bi posadko še rešili živo. Podmornica, ki se je pokazala z enim delom na površju, je zopet izginila na dnu morja.

Zadnja poročila

LONDON, 3. junija. e. Vse kaže, da je usoda mornarjev in vsega osebja na ponesrečeni podmornici »Thetis« zapčena. Vesti, da je vsa posadka rešena, se ne potrjujejo. Po zadnjih poročilih se je iz podmornice rešilo 6 moč, dočim jih je 88 še v ladji. Ob 0.15 zjutraj je bilo izdano poročilo, da je iz podmornice prišel na površje inženjer tvrdke Armstrong Vickers, ki pa je bil že mrtev. Rešili so ga s pomočjo Davisovega aparata. Podmornica leži v vsej dolžini na morskem dnu. Vse upanje, da bi lahko rešili ponesrečeno posadko, je izgubljeno. Pri reševalnih delih sodeluje 20 ladij, ki so vsa noč z reflektorji razsvetljevale površino morja.

LONDON, 3. junija. AA. Reuter: Snodi so odpotovali na Orkneyske otoke in Liverpool strokovnjaki za dviganje potopljenih ladij. Izvršeni so bili poskusi »Thetis« dvigniti iz morja. Toda takoj po prvem poskusu je »Thetis« popolnoma izginila pod vodo ter se sedaj nahaja na dnu tako, da je sprednji del zarit v dno.

Nekaj pred polnočjo se je zvedelo v ministrstvu mornarice, da so bili rešeni samo štirje močje iz podmornice »Thetis«, ki jih

je rešil rušilec »Brazen«. Po še ne potrjenih vesteh so našli trupli 2 mornarjev, ki sta se poskušala rešiti iz podmornice. Dasi je že popoldne prenehalo signaliziranje s podmornice, vendar smatrajo, da je v podmornici še zrak.

Predstavniki ladjedelnice v Birkenheadu so opolnoči sporočili, da se dela za reševanje podmornice »Thetis« nadaljujejo, da pa ni nobenih podrobnosti poročil. Rodbine članov posadke podmornice so prišle na dvorišče ladjedelnice, da bi čimprej prišle do vesti o svojcih. Pred ladjedelnico se je zbrala množica ljudstva. Na vseh obrazih se čita velika zaskrbljenost.

LONDON, 3. junija. AA. Reuter: O priliki reševalnih del je bilo rešenih 6 mornarjev, od teh pa so trije umrli. Žena kurjača na podmornici »Thetis« je izjavila, da je prežela od mornariškega ministrstva brzojavko, v kateri se ji sporoča, da je njen mož umrl, ko se je poskušal rešiti iz podmornice.

London, 3. junija. AA. Nekaj po pomoči je uradnik ladjedelnice v Birkenheadu objavil zbrani množici žalostno vest, da ni več upanja, da bi rešili posadko »Thetis«.

LONDON, 3. junija. AA. Reuter: Malo pred drugo uro je izjavil predstavnik ladjedelnice v Birkenheadu, da ladjedelnica ni dobila nobenih podrobnosti o usodi podmornice »Thetis« in da je zelo malo upanja, da bi bilo mogoče rešiti posadko. Množice se nadalje vztrajajo pred ladjedelnico ter pričakujejo novih vesti o usodi mornarjev.

LONDON, 3. junija. AA. Reuter: Okoli dveh zjutraj je prispela posredna ladja za reševanje. Pooblaščen predstavnik je izjavil novinarjem, da bodo nadaljnje vesti o usodi podmornice »Thetis« dobivali samo še od admiraltete. Sanitetno oddelko so odpoklicali, kar je znak, da ni več nobenega upanja, da bi mogli rešiti večino podmornice.

LONDON, 3. junija. br. Današnji »Daily Mail« je naslovil oster članek na admiraliteto, v katerem naglašja, da bo morala zaradi te katastrofe dati odgovor. Angleški narod želi vedeti, zakaj so se ti manevri vršili v tem zalivu, ki je zelo nevaren in kjer je morje običajno razburkano. Prvič je bila preizkušena nova podmornica in čudno je, zakaj ji niso dali posebnega spremljevalca. Podmornico so tudi že pogrešali 15 ur, a vendar se ni nihče pravdočasno zganil. List zahteva temeljito preiskavo in strogo obsodbo vseh, ki se krivijo te nesreče.

London, 3. jun. AA. V podmornici »Thetis« počiva 80 ljudi. Izgubljeno je vsako upanje, da bi se dalo še koga rešiti. Verjetno je, da so vsi ljudje v podmornici že mrtvi. Na signale potapljačev ni več nobenega odgovora.

Javno mnenje se sprašuje, zakaj ni bilo mogoče rešiti vseh članov posadke s pomočjo Davisovih aparatov, kakor so se rešili štirje člani. Izgleda, da je temu krivo to, da se je nahajalo v podmornici veliko število civilistov, ki niso imeli uporabljati aparatov. Izdano je bilo povelje, da morata zapustiti podmornico vedno po en mornar in en civilist, ker civilist sam ni znal uporabljati aparata. Pri tem pa je moralo priti do kvara pri vratih, tako da se najbrž niso dala več odpreti. Aparati sami so bili dobri. Kot prva sta jih preizkusila en poročnik in en mornar, ki sta prišla živa in zdrava na površje. To je največja katastrofa v zgodovini podmornic.

Pred sporazumom z Bolgarijo

Bukarešta, 3. junija. e. Zunanji minister Gafencu odpotuje 9. junija v Ankarjo, kjer ostane do 11. junija. Nato odpotuje v Atene.

Carigrad, 3. junija. e. V svesti s prihodom g. Gafencu se v tukajšnjih dobro obveščenih krogih trdi, da bodo ob tej priliki spet razpravljali o vstopu Bolgarije v Balkansko zvezo in vse, kar je v zvezi s njenimi desedanjimi zahtevami. V vseh krogih zatrdjujejo, da se bo ob priliki teh razgovorov našla formula, ki bo zadovoljiva za obe strani in po kateri bo vprašanje vstopa Bolgarije v Balkansko zvezo do-

Rumunske volitve

Bukarešta, 3. junija. AA. Rador. Rezultati volitev prekašajo vsa pričakovanja. Udeležba pri volitvah je bila največja od vseh rumunskih volitev ter je znašala povprečno 98 odstotkov. Okoli 70 odstotkov izvoljenih poslancev so znani socialni delavci, ki dozdaj niso nikoli bili v parlamentu. Samo 30% izvoljenih so bili člani prejšnjih parlamentov. Izvoljeno je veliko število kmetov, industrijskih delavcev, trgovcev in intelektualcev. Volitve potrjujejo tudi zaupanje v sedanji režim. Predsednik vlade Calinescu je dobil 170.000 glasov, kolikor doslej ni dobil noben rumunski politik. Zunanji minister Gafencu je bil izvoljen od intelektualcev v Bukarešti, iz česar se vidi, da inteligenca kaže popolno zaupanje v vodstvo zunanje in nacionalne politike Rumunije.

Ogromno povečanje ameriške mornarice

Washington, 3. junija. AA. DNB. Mornariško ministrstvo je izdalo včeraj naročilo za gradnjo 24 vojnih ladij, ki bodo skupno stale 350 milijonov dolarjev. Ladje so bile naročene pri privatnih in državnih ladjedelnicah. Med naročenimi ladjami se nahajata dve oklopnici po 45.000 ton, ki bosta zgrajeni v državni ladjedelnici v New Yorku in Filadelfiji, dalje matična ladja za letala s 25.000 tonami, 8 rušilcev, 6 podmornic ter 4 lahke križarke. Pomočnik mornariškega ministra Adison je izjavil, da bosta omenjeni oklopnici imeli po deset 6 palčnih topov ter bosta lahko razvili hitrost čez 28 vozlov. Smatra se, da bo ta načrt izvršen v 25 mesecih.

„Misel in delo“

Izšla je majska številka kulturne in socialne revije »Misel in delo«. Vsebine: Članki — Gabriel Remerand, francoski konzul v Ljubljani: 150. obletnica francoske revolucije. — Dr. B. Vrčon: Revolucija — evolucija — revolucija? — G. Bourgin: Ob praznovanju revolucije. — Obzornik — Inter arma (Z.) — Med dvema frontama (Dr. B. Vrčon). — Notranjepolitični pregled (Verko) — Fran Kurelac (Dr. Fr. Ilesič). Sezona v ljubljanski drami 1938-39 (tr). — Poročila — Paulin R. Vrata v svobodo (Inko) — Jugoslovensko-madžarska revija — Delslav-magyar szemle (L. Č.) — Dokumenti — Revija topla priporočila v naročbo narodni in napredni inteligenci.

Moč ruske armade

Mnenje bivšega poljskega vojnega ministra

Pariz, 3. junija. z. Bivši predsednik vlade in vojni minister Poljske general Sikorski je izjavil novinarjem, da ruske armade ni podcenjevati in tudi ne preceenjvati. Številke, ki kažejo ruski vojni potencial, so razmeroma ugodne: 77 divizij pešadije, 32 divizij konjenice, 1.300.000 moč napadalnih čet in 6.000.000 izvežbanih rezervistov. Tankov ima ruska armada 5000 vsak čas na razpolago prav tako je pripravljenih 44 letalskih in 5 hidroavionskih brigad, to je okoli 5000 letal za takoj-

šnjo ofenzivo ter približno toliko letal za pomožno službo v zaledju. K vojnemu potencialu je potrebno pristeti neizčrpne prirodne zaklade surovin, katere izkorišča že dobro organizirana vojna industrija. Zelo razvita vojna industrija je važan čimbelj, s katerim carska ruska armada ni mogla računati. Važen čimbelj v ruski armadi so oklopna bojna sredstva kakor tanki, traktorji in motokilski bataljoni. Vojno poveljstvo razpolaga poleg tega s samostojnimi tankovskimi enicami. Rusko letalsko silo predstavljajo danes štirje armadni zbori težkih bombnih letal in štiri letalske brigade navadnih bombnikov, sedem letalskih brigad lovskih letal, tri letalske brigade napadalnih letal, štiri letalske brigade linjskih letal in druge letalske enice z zveznimi, zdravniškimi in kurirskimi ter informacijskimi letali.

